

دکتر محمد ستاری^۱

میزان تأثیرپذیری اولین عکاس حرفه ای ایران از معاصرین اروپایی اش

تاریخ دریافت مقاله : ۸۶ ۸ ۹

تاریخ پذیرش مقاله : ۸۶ ۹ ۱۲

چکیده

عکاسی به صورت داگرتوتیپی (انداختن عکس روی صفحه نقره‌ای) در سال ۱۸۳۹، همزمان با سلطنت محمدشاه قاجار در پاریس عرضه شد خبر این اختراع حدود چند ماه بعد به ایران رسید و رجال کشور مشتاق این هنر شدند. سه سال بعد در تهران دربار محمدشاه برای داشتن تجهیزات عکاسی ابراز تمایل کرد. روابط با فرانسه چندان مطلوب نبود و با انگلیس نیز نه چندان خوب به این ترتیب همسایه شمالی از فرصت استفاده کرد و یک دیپلمات را تعلیم عکاسی داده با دوربین داگرتوتیپی و دیگر وسایل مخصوص روانه تهران ساخت. در آغاز زمستان در حضور محمدشاه چند عکس برداشته شد. کمی بعد سه دوربین داگرتوتیپ در تهران وجود داشت در حالی که در اغلب کشورهای جهان هنوز عکاسی متداول نشده بود. اولین عکاس حرفه ای ایران آقارضا نام داشت. او اولین ایرانی‌ای بود که لقب «عکاس باشی» را از ناصرالدین شاه قاجار دریافت کرد. وی شاگرد کارل‌لهیان عکاس فرانسوی تبار مقیم ایران بود. آقارضا در سفرهای اول و دوم ناصرالدین شاه به فرنگ جزو همراهان بود و در پاریس آثار نادر عکاس معروف فرانسوی را دید. ضمناً با لوئیجی مونتابونه عکاس اهل ایتالیا که به ایران آمده بود، ملاقات داشت و شیوه کار وی را از نزدیک مشاهده نمود. پژوهش حاضر تلاش دارد تا به میزان تأثیرپذیری آقارضا از کارل‌لهیان، نادر و مونتابونه بپردازد. این تحقیق با بررسی آلبوم‌های عکس کاخ گلستان و اسناد نوشتاری دوره قاجار صورت پذیرفته است.

واژه های کلیدی

آقارضا عکاس باشی، تاریخ عکاسی ایران، کارل‌لهیان، مونتابونه، نادر، پرتره نگاری